ZFE1FD43D2F

RAADSVOORSTEL

gemeente Westervoort

Onderwerp : Verstedelijkingsstrategie regio's Arnhem Nijmegen en Foodvalley

---

Zaak- & documentnr. : Z/20/072403/201530052
Portefeuillehouder : J.H.J. Sluiter
Opsteller : Dick Boschman
Team : RSO
Telefoonnr.

Samenvatting
In en met de Regio Arnhem-Nijmegen werken wij samen met de regio Foodvalley aan de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool. De strategie draait om het faciliteren van de groei in de regio én het tegelijkertijd versterken van de leefkwaliteit. Voor de (middel)lange termijn beschrijft de strategie welke voorwaarden en principes er zijn om te komen tot groei van wonen en werken. Tegelijkertijd moet dit bijdragen aan het versterken van mobiliteit, leefbaarheid en landschap om de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit in de Groene Metropoolregio te versterken. Vandaar ook de titel '*Meer landschap, meer stad*'. Het beoogd effect is om met de strategie de groei te accommoderen en tegelijkertijd de groene leefkwaliteit versterken zodat het winst oplevert voor alle inwoners en bedrijven.

Deel 2 is nog niet compleet en zal de komende maanden verder worden uitgewerkt/ in het geval van de Liemers nog worden opgesteld. De precieze planning is op dit moment nog niet bekend.

Beslispunten
De raad wordt voorgesteld om:
1. Het Verstedelijkingsconcept (deel 1) vast te stellen als basis voor de verdere samenwerking met de partners (rijk, regio's en provincies) op het gebied van verstedelijking, economie, bereikbaarheid, groen en leefbaarheid en dit ook te betrekken bij het lokale omgevingsbeleid;
2. In te stemmen met de werkwijze en het principe van nadere gebiedsuitwerkingen (deel 2), waarbij het college de opdracht krijgt om bij de Liemerse gebiedsuitwerking in ieder geval de volgende onderwerpen mee te nemen: De Omgevingsvisie Westervoort, de Liemerse Economische Visie & RPB, Mobiliteit (Hubs/goede vervoersstructuur), Woningbouw en de RES 1.0;

Aanleiding
Wij werken samen met andere gemeenten aan de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool. De strategie draait om het faciliteren van de groei in de regio én het tegelijkertijd versterken van de leefkwaliteit. Voor de (middel)lange termijn beschrijft de strategie welke voorwaarden en principes er zijn om te komen tot groei van wonen en werken. Tegelijkertijd moet dit bijdragen aan het versterken van mobiliteit, leefbaarheid en landschap om de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit in de Groene Metropoolregio te versterken. Vandaar ook de titel '*Meer landschap, meer stad*'.

In het bestuurlijk overleg (BO) Meerjaren Infrastructuur, Ruimte en Transport (hierna MIRT) is eind 2019 met het Rijk afgesproken om voor de regio Arnhem - Nijmegen - Foodvalley te komen tot deze integrale verstedelijkingsstrategie in samenwerking met de provincies Utrecht en Gelderland, waterschappen en 26 gemeenten. In het najaar van 2020 hebben alle

colleges in de regio's de Contourennotitie vastgesteld en de raden daarover geïnformeerd. Deze notitie beschreef de aanleiding, uitgangspunten en een eerste aanzet voor het ontwerpend onderzoek. Via regionale (raads)bijeenkomsten, webinars en lokale sessies zijn gemeenten geïnformeerd over de inzet en de voortgang op dit traject.

Met de voorliggende Verstedelijkingstrategie worden de principes voor een Groene Metropoolregio nu voorgelegd. De strategie bestaat uit twee delen:

- Deel 1: Het Verstedelijkingsconcept, waarin voor alle bouwstenen ontwerpprincipes zijn neergelegd.
- Deel 2: Gebiedsuitwerkingen waarbij in acht gebieden (waarvan drie sleutelgebieden) de ontwerpprincipes toegepast en vertaald worden. Dit onderdeel geeft op zowel de gebieds-uitwerkingen als de werkwijze voor sommige gebieden al een aanzet. Voor de Liemers is dit nog niet het geval. Want er nu staat is een (zeer) beperkte opsomming van reeds vigerend beleid en beschrijving van het gebied de Liemers. De gebiedsuitwerking de Liemers zal de komende maanden nog worden opgesteld. Een exacte planning voor deze gebiedsuitwerking is op dit moment nog niet bekend. Deze planning zal naar verwachting in de loop van oktober bekend zijn.

Het doel van de Verstedelijkingsstrategie is om de groei voor wonen en werken op een goede manier mogelijk maken en tegelijkertijd de landschappelijke waarden en samenhang van onze Groene Metropool te versterken. Het deelnemen aan dit strategisch ruimtelijke traject maakt het mogelijk grote ruimtelijke opgaven (woningbouw, landschapsontwikkeling en recreatie, infrastructurele en mobiliteits-oplossingen en economische ontwikkeling) integraal en in nauwere samenwerking en met andere partijen te realiseren. Uit het onderzoek blijkt immers dat een schaalsprong nodig is ten opzichte van de huidige opgave en vraagt samenwerking, gezamenlijk gewogen keuzes en afgestemde, gebundelde investeringen. De impact van de verwachte groeiopgave in de regio's Arnhem-Nijmegen en Foodvalley geeft ook aanleiding tot het zoeken van partnerschap met rijk en provincies.

De samenwerking zal bekrachtigd worden met een zogenoemd Verstedelijkingsakkoord[1]. In dat akkoord staan de afspraken voor de verdere samenwerking volgens de principes van het verstedelijkingsconcept, de fasering en de vereiste (onderzoeks)investeringen. De colleges van alle betrokken gemeenten zullen besluiten over dit Verstedelijkingsakkoord.

De Verstedelijkingsstrategie staat niet op zichzelf. Deze is nauw verbonden met de Woondeal die vorig jaar met het rijk is afgesloten. De woondeal ziet vooral op versnelling en realisatie van de woonopgave op de middellange termijn tot 2030. De Verstedelijkingsstrategie kijkt integraler naar de woonopgave en verbindt deze ook met groen, leefbaarheid en bereikbaarheid. En het vizier is vooral gericht op de lange termijn tot 2040 en verder. De Woondeal en de Verstedelijkingsgroei zijn beide onderdelen van de zg. Opgave Groene Groei, één van de 5 opgaven van de regio Arnhem-Nijmegen.

Planning

Vanuit de opgave om vanuit deze verstedelijkingsstrategie tot een verstedelijkingsakkoord te komen ligt er de vraag vanuit het opgaveteam Groene Groei om dit raadsvoorstel in te brengen voor besluitvorming in de gemeenteraad in de periode september-november 2021.

Binnen de gestelde kaders kunnen de colleges (in regionaal verband) werken aan afspraken met het Rijk over de beoogde verstedelijking en de daarbij horende condities (zoals volgordelijkheid, financiering en rolneming) op het gebied van leefomgeving, bereikbaarheid en economie. Wanneer de concept-afspraken gereed zijn, stellen alle colleges deze vast, waarna ze worden bekrachtigd in het BO-MIRT. Na het sluiten van het

[1] Voor de ondertekening is op dit moment nog geen planning bekend omdat dit afhankelijk is van de formatie in Den Haag.

Verstedelijkingsakkoord worden de colleges, raden en staten verder geïnformeerd over de strategie, het akkoord de uitkomsten van het overleg en de vervolgstappen. Indien in het akkoord zaken worden afgesproken die raken aan budgetrecht of leiden tot beleidsrijke wijzigingen, wordt de raad hierbij betrokken voordat besluitvorming plaats heeft.

Op basis van het akkoord wordt verder samengewerkt in gebiedsgerichte uitwerkingen (in de acht deelgebieden), waar we daadwerkelijk tot ruimtelijke ontwerpen komen waar belangen worden afgewogen. De samenhang van deze gebiedsuitwerkingen met andere lopende ruimtelijke trajecten is nog een punt van aandacht. Waar mogelijk worden doelen gecombineerd, om daarmee losse trajecten en bestuurlijke drukte te voorkomen.

Beoogd effect
Het beoogd effect is om met de Verstedelijkingsstrategie de groei te accommoderen en tegelijkertijd de groene leefkwaliteit versterken zodat het winst oplevert voor alle inwoners en bedrijven.

Argumenten
1.1 De vier bouwstenen verwoorden de integraliteit
Met het vaststellen van het Verstedelijkingsconcept (deel 1) worden de ontwerpprincipes uit de vier bouwstenen (Leefomgeving, Bereikbaarheid, Economie en Wonen), inspiratie en vertrekpunt voor lokale keuzes. Daarbij vormen de ontwerpprincipes de leidraad voor het beargumenteren van de gemaakte keuzes. Wij geven hiermee onze commitment aan de regio om de ruimtelijke opdracht aan te gaan. Alleen is nog niet geheel duidelijk of de opdracht daadwerkelijk kan worden uitgevoerd, op welke wijze en wat precies de consequenties zijn. Wel accepteren wij de ontwerpprincipes die nu zijn opgenomen in de strategie en willen op basis daarvan verder werken aan de uitwerking van de strategie. Dit wordt gedaan door meer in te zoomen en door te werken op de deelgebieden, in ons geval wordt dat gedaan op deelgebied de Liemers.

1.2 De integrale opgave kan alleen samen worden uitgevoerd
We willen in onze regio een aantrekkelijke leefomgeving creëren door de randvoorwaarden te stellen voor het faciliteren van de groei voor wonen en werken. Daarbij hoort het maken van integrale keuzes. Een aantal opgaven overstijgt gemeentegrenzen. Andere opgaven krijgen alleen het juiste gewicht door agenda’s te bundelen. Samenwerking met partners is daarom noodzakelijk voor een aantal opgaven, zowel ruimtelijk als financieel. Hiermee wordt de impact van deze ingrepen en investeringen vergroot.

1.3. In de gebiedsuitwerkingen wordt de opgave concreet gemaakt
Op de schaal van de 8 deelgebieden zijn afspraken te maken op uitvoeringsniveau, kan gekozen worden voor het betrekken van de meest relevante partners, afhankelijk van de opgave en is afweging van strijdige ontwerpprincipes het beste mogelijk. Hetgeen nu voorgelegd wordt aan de raad is om in te stemmen met de werkwijze en het principe van nadere gebiedsuitwerkingen. De raad besluit nu niet op de inhoud van de gebiedsuitwerking. Dat kan ook niet omdat de gebiedsuitwerking de Liemers nog moet worden gemaakt. Wat er nu in deel 2 van de Verstedelijkingsstrategie (de gebiedsuitwerkingen) voor de Liemers staat is een (zeer) beperkte opsomming van reeds vigerend beleid en beschrijving van het gebied. Bij het opstellen van de Liemerse gebiedsuitwerking is de inzet van ons college in ieder geval dat we gaan werken aan een Liemerse strategische agenda waarbij voor Westervoort:
- De doortrekking A15/ verbreding A12,
- de ontwikkeling van de spoorzone,
- de Liemerse economische visie/ ontwikkelingen bedrijventerreinen,
- de woningbouwopgave met de daarvoor noodzakelijke investeringen (als een betere ontsluiting van Westervoort),
- de verbetering van de beleefbaarheid van het landschap en versterken van de groene

zones tussen de stedelijke kernen in de Liemers,
- het versterken van het landschap en dan met name dorpsranden,
- en de duurzaamheidsopgaven,
de belangrijkste uitgangspunten zijn.

1.4 Het lokale omgevingsbeleid is en blijft leidend voor de uiteindelijke opgave waar wij voor staan
In de eigen Omgevingsvisie is de relatie met de Verstedelijkingsstrategie reeds gelegd. De 4 bouwstenen van de Verstedelijkingsstrategie passen ook heel goed bij onze eigen Omgevingsvisie. De in onze eigen Omgevingsvisie opgenomen uitgangspunten zullen worden ingebracht in de gebiedsuitwerking de Liemers. Mogelijke nieuwe uitgangspunten (die nu overigens nog niet worden voorzien) uit de gebiedsuitwerking kunnen de komende jaren worden verankerd in de actualisaties van de Omgevingsvisie en omgevingsprogramma's. Ook de verdere inbedding van de bouwstenen en ontwerpprincipes van de Verstedelijkingsstrategie komen dan aan de orde.

1.5. De werkwijze bekrachtigt de meerjarige strategische samenwerking
Met het ondertekenen van een Verstedelijkingsakkoord weten wij ons als regio verzekerd van steun en partnerschap in grote ruimtelijk keuzes, ingrepen en investeringen. Vanzelfsprekend blijft uw raad hierover nadrukkelijk geïnformeerd.

Kanttekeningen
1.1 Het verstedelijkingsconcept bindt de samenwerking tussen overheden
Meedoen met de strategie betekent dat een gemeente de taak op zich neemt om zich naar haar partners te verantwoorden op haar ruimtelijke beleid binnen de verstedelijkingsopgave. Bijvoorbeeld locatiekeuzes of locatie-uitwerking op basis van de ontwerpprincipes. Hierbij komt dan wel de meerwaarde van een krachtig verband en gezamenlijke (investerings-)agenda voor onze plek in de Groene Metropool. Zo werken we effectief aan realisatie van de gestelde ambities.

2.1 De gebiedsuitwerkingen moeten nog meer duidelijkheid geven
Onze gezamenlijke regio heeft een bijzonder karakter. Kenmerkend is het groene karakter waarbij stedelijkheid verspreid is (polycentrisch) en bovendien per deelgebied van elkaar verschilt. (Deelgebieden: Arnhem-Oost, Foodvalley-zuid, Nijmegen-West, Foodvalley-Noord, Liemers, Middengebied tussen Arnhem en Nijmegen, Rijk van Nijmegen en Veluwe).
Mede omdat de gezamenlijke regionale agenda (concept april 2021) nog groeiende is, ontbreekt soms nog relevante informatie per deelgebied en is het moeilijker passende oplossingen voor te stellen. Door meer in te zoomen en door te werken op de deelgebieden wordt dit tekort verholpen. Daarvoor wordt nu een eerste aanzet gegeven die ruimte geeft voor verdere inhoudelijke verdieping en maatwerk. Ook voor de Liemers is deze verdiepingsslag gestart. Door hiervoor te kiezen ontstaat een hechtere en nauwere samenwerking tussen de betrokken partners in het deelgebieden. Daarnaast worden zo mogelijk andere trajecten in de samenwerking geïntegreerd. Inclusief het waar mogelijk koppelen aan relevante (rijks)onderzoeken. De gebiedsuitwerking De Liemers is nu nog onvoldoende uitgewerkt. Hier wordt de komende maanden samen met de verschillende gemeenten aan gewerkt. Wanneer deze gebiedsuitwerking gereed is zal deze nog bestuurlijk worden voorgelegd.

Financiële paragraaf
De samenwerking na het akkoord zal leiden tot gerichte en gezamenlijk afgewogen onderzoeken, investeringen en ontwikkelingen, bijvoorbeeld in mobiliteitsoplossingen en ontwikkellocaties. De kosten van het traject worden gedragen door alle deelnemende partners (bijdragen van de regio's, provincies en het Rijk). De gemeentelijke bijdrage van Westervoort aan de Verstedelijkingsstrategie is verwerkt in de gevraagde bijdrage voor de

opgave Groene Groeiregio van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, welke voor ligt in de meerjarenbegroting 2022-2025.

Investeringsagenda
De verstedelijkingsstrategie met de gebiedsuitwerkingen moeten uiteindelijk leiden tot een verstedelijkingsakkoord inclusief investeringsagenda voor de opgave op het gebied van onder andere mobiliteit, woningbouw en meer landschap, die dan worden opgenomen in het MIRT. Via het MIRT wordt de inzet van rijksmiddelen voor grote ruimtelijke ingrepen vastgelegd. Door deze gezamenlijke verstedelijkingsstrategie proberen we als regio's samen op te trekken en het rijk te overtuigen van investeringen in onze regio's. Onze overtuiging is dat we, met een door alle gemeenten breed gedragen strategie, meer voor onze regio voor elkaar krijgen. Wij denken daarom dat het verstandig is samen op te trekken met de gemeenten uit de Liemers in gebiedsuitwerking die voor deze regio nog volgt. Ondanks dat het op dit moment onzeker is of dit, voor de Liemers en dus ook voor Westervoort, zal leiden tot (rijks)bijdragen voor de opgaven die worden opgenomen in de gebiedsuitwerking de Liemers, zou het gemiste kans zijn hier niet op in te zetten.

Wat is de relatie met herstelplan, past het binnen de kaders van het herstelplan?
De gemeentelijke bijdrage van Westervoort aan de Verstedelijkingsstrategie is verwerkt in de gevraagde bijdrage voor de opgave Groene Groeiregio van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, welke voor ligt in de meerjarenbegroting 2022-2025. Daarmee past dat binnen de kaders van het herstelplan. De kansen die deze Verstedelijkingsstrategie bieden dragen bij aan een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving in Westervoort die toekomstgericht en duurzaam is.

Participatie en communicatie
Vanaf de contourennotitie is met regelmaat informatie gedeeld over de te doorlopen stappen en het belang van deze samenwerking. Via regionale (raads-)bijeenkomsten, webinars en lokale sessies zijn gemeenten geïnformeerd over de inzet en de voortgang op dit traject. In het vervolgtraject is met name rondom belangrijke mijlpalen (behandeling BO Leefomgeving en BO MIRT, ondertekening Verstedelijkingsakkoord) externe communicatie voorzien. De communicatie rondom de Verstedelijkingsstrategie wordt uitgevoerd door het opgaveteam Groene Groeiregio van de regio.

Duurzaamheid
N.v.t.

Intergemeentelijke samenwerking
Er wordt voor de verstedelijkingsstrategie samengewerkt met alle regio gemeenten van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, met de regio Foodvalley, de waterschappen en de provincies Gelderland en Utrecht. In de andere regio gemeenten wordt deze verstedelijkingsstrategie (deel 1) ook in de maanden september-november 2021 ter vast stelling aan de gemeenteraad voorgelegd. De waterschappen hebben in een gezamenlijke brief aangegeven dat ze inmiddels hebben ingestemd met het verstedelijkingsconcept (deel 1).

Bijlagen
201529380 – Verstedelijkingsstrategie ANF verstedelijkingsconcept (Deel 1)
201529381 – Verstedelijkingsstrategie ANF verstedelijkingsconcept (Deel 2)
201530546 – Proces verstedelijkingsstrategie
201530293 – Brief waterschappen Verstedelijkingsstrategie
201530294 – Raadsbesluit Verstedelijkingsstrategie regio's Arnhem Nijmegen en Foodvalley

Westervoort, 8 november 2021

Burgemeester en wethouders van Westervoort,

M. Sluiter MA	drs. A.J. van Hout
secretaris	burgemeester